

vergadering **C150 – BIN10**

zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 11 maart 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het resultaat van de contacten van de minister met Intermixt naar aanleiding van de mogelijke belastingontwijking door Electrabel en de gevolgen daarvan voor de Vlaamse steden en gemeenten
- 1051 (2013-2014)

3

■

Voorzitter: de heer Marnic De Meulemeester

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het resultaat van de contacten van de minister met Intermixt naar aanleiding van de mogelijke belastingontwijking door Electrabel en de gevolgen daarvan voor de Vlaamse steden en gemeenten - 1051 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister, dit is een opvolgingsvraag. Toen het nieuws bekend raakte, zijn we daarover uitgebreid in discussie gegaan in de plenaire vergadering. Dat is een maand geleden. U wist toen nog niet veel te vertellen. Ik hoop dat u nu meer informatie ter beschikking hebt.

De gascontracten die GDF SUEZ afgesloten heeft met Electrabel hebben dus heel wat discussie uitgelokt. Volgens een rapport van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) zou GDF SUEZ daarbij 500 miljoen euro te veel aangerekend hebben voor de levering van gas, met als gevolg dat uiteindelijk zowel de fiscus als de steden en gemeenten inkomsten zouden hebben misgelopen.

Minister, u hebt niet gearzeld om ter zake duidelijkheid te eisen en hebt er de steden en gemeenten toe aangespoord om verdere stappen te zetten indien de aantijgingen uit het CREG-rapport na verder onderzoek correct zouden blijken te zijn. Naar aanleiding van het debat in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van woensdag 19 februari, kwam evenwel ook aan het licht dat u als minister nog niet over alle informatie beschikte waarover u toch zou moeten kunnen beschikken om een oordeel te vellen. Dat verwonderde ons. U was toen nog niet in het bezit van het CREG-rapport waarnaar eerder in persberichten verwezen was. Die persberichten waren gebaseerd op een schrijven tussen twee federale ministers.

U verklaarde tijdens dat debat dat u de dag nadien overleg zou hebben met Intermixt. Dat was zo. Intermixt heeft dan aan alle steden en gemeenten een bericht gestuurd, gedateerd 20 februari 2014. Daaruit bleek dat de verwikkelingen besproken werden. Het Vlaams bureau van Intermixt zou onverwijld volgende initiatieven nemen: vertegenwoordigers van Intermixt zijn in overleg getreden met Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bourgeois; vanuit Intermixt wordt zowel aan de CREG als aan de bevoegde federale ministers of staatssecretarissen gevraagd een kopie van de CREG-studie te overhandigen. Samen met externe juridische adviseurs onderzoekt Intermixt welke bijkomende acties kunnen worden ondernomen om de belangen van de gemeentelijke aandeelhouders te vrijwaren. De onderhandelingen met GDF SUEZ over een mogelijke uitstap van de gemeenten uit Electrabel Customer Solutions (ECS) en een uitstap van GDF SUEZ uit de gemengde distributienetbeheerders worden in afwachting van meer duidelijkheid tijdelijk opgeschort.

Minister, hebt u inmiddels inzage gekregen in het bewuste CREG-rapport? Zo ja, kunt u zeggen welke conclusies u zelf uit dat rapport trekt? Zo neen, om welke redenen hebt u daar nog geen inzage in gekregen?

Hebt u na 20 februari verder overleg gehad met Intermixt? Zo ja, wat zijn de resultaten van dit overleg? In welke mate hebt u daarbij verdere concrete steun toegezegd bij het nemen van eventuele verdere acties?

Beschikt u intussen over meer precieze cijfers met betrekking tot de inkomsten die steden en gemeenten eventueel zouden hebben gederfd?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Verfaillie, het overleg met Intermixt heeft inderdaad plaatsgevonden de dag na de plenaire vergadering van 19 februari. Daaruit bleek dat Intermixt een aantal initiatieven genomen heeft. Intermixt heeft het CREG-rapport

opgevraagd, zowel bij de CREG zelf als bij de bevoegde federale collega's. Intermixt deelde mee te onderzoeken welke bijkomende stappen kunnen worden ondernomen om de belangen van de gemeentelijke aandeelhouders te vrijwaren.

De onderhandelingen met GDF SUEZ over een mogelijke uitstap van de gemeenten uit ECS, gekoppeld aan een uitstap van GDF SUEZ uit de gemengde distributienetbeheerders, zijn in afwachting van meer duidelijkheid tijdelijk opgeschort. Ondertussen hebben – teneinde de marktconformiteit van de aankoopcontracten van ECS te onderzoeken – de vertegenwoordigers van de Vlaamse financieringsverenigingen in de raad van bestuur van ECS een externe audit gevraagd aan het auditcomité van ECS, dat hierover binnenkort zal beslissen. Uit mijn onderhoud met die vertegenwoordigers en uit de latere contacten, concludeer ik wel dat de gemeentelijke vertegenwoordigers in de raad van bestuur kort op de bal spelen en zich, waar dat moet, goed laten bijstaan.

Ik moet u helaas meedelen dat ik het CREG-rapport vooralsnog niet ontvangen heb. Intermixt heeft me bevestigd dat zij ook een negatieve reactie kregen op deze vraag om inzage. Dat heeft implicaties voor hen. Ze zijn minderheidsaandeelhouder, maar ze zitten in een bijzonder moeilijke positie.

De Vlaamse Regering heeft daarom op vrijdag 28 februari een brief gestuurd aan federaal staatssecretaris van Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming Wathelet met de vraag om het rapport te bezorgen. Daar is zelfs nog geen antwoord op gekomen.

Ik beschik intussen niet over meer precieze cijfers. Het meest concrete document dat ik heb, is de gelekte brief van federaal vicepremier Vande Lanotte aan staatssecretaris Crombez die op pagina 1 van Le Soir stond. Daar heb ik in de plenaire vergadering naar verwezen. Die heeft het in zeer stellige termen over 'excessive pricing'. Ik heb daar geen documenten van. Ik kan alleen vaststellen dat de vice-eerste minister die woorden in de mond neemt. Ik neem aan dat de staatssecretaris dat rapport op korte termijn zal bezorgen aan de Vlaamse Regering, of toch minstens aan ECS, zodat de gemeentelijke vertegenwoordigers de nodige stappen kunnen zetten.

Ik heb het al gezegd, het is niet omdat er een onderzoek gebeurt door de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) dat dit uitsluitsel zal geven over het probleem dat hier van belang is, namelijk het 'excessive pricing'. Dat leidde ertoe dat ECS en de gemeentelijke financieringsintercommunales benadeeld werden. Het kan zijn dat die constructies – ik spreek me daar niet over uit – fiscaal perfect in orde zijn, en dat de BBI niet optreedt. Niettemin kan er een probleem zijn binnen de ketting, via GDF/Electrabel. Het zijn twee aparte zaken, ik vind het heel jammer dat de rapporten nog niet bezorgd zijn.

Ik heb contact gehad met Electrabel. Die mensen verklaarden toen formeel niet op de hoogte te zijn van het lopende BBI-onderzoek, dat de aantijgingen ongegrond zijn en dat ze bereid zijn toelichting te verstrekken. Dat hebben ze gedaan in de media in een eerste reactie daarop. Mijn punt is dat het voor de belangenverdediging van de gemeenten onaanvaardbaar is dat ze niet over die documenten beschikken, dat ze niet de nodige acties kunnen ondernemen. Niet alleen is de stroom van dividend/beheersvergoeding opgedroogd, er is al het tweede jaar op rij een negatieve stroom. Dat heeft een negatieve impact op de financieringsintercommunales, terwijl er tot nu toe een instroom was.

Als vertegenwoordiger van de raad van bestuur moet men dan zijn verantwoordelijkheid opnemen. Dat kan alleen met de nodige documenten. Ik weet wel van de gemeentelijke vertegenwoordigers dat ze een advocatenkantoor hebben ingeschakeld. Dat zal hun advies verstrekken over hun mogelijkheden om als minderheidsaandeelhouder op te komen voor hun belangen en desnoods de nodige maatregelen te nemen. Bij mijn weten loopt die adviesperiode nog.

Als staatssecretaris Wathelet het document wel verstrekt, staan ze een hele stap verder. Zo niet, moeten ze nagaan of ze op andere manieren hun rechten kunnen vrijwaren. Het belang is

duidelijk wat de inkomstenstroom betreft. Het is zeer, zeer duidelijk wat de discussies over de uitstap betreft. Ik heb daar vroeger al naar verwezen. Als de gemeenten uit die constructie stappen, moet dat tegen een faire prijs gebeuren. Als er sprake is van ‘excessive pricing’, als er veel te hoge gasprijzen werden aangerekend, heeft dat een effect op de positie van de gemeenten en op de waardebeoordeling van de aandelen. Volgens onze cijfers zou het neerkomen op 500 miljoen euro op jaarbasis.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Een maand na datum zijn we nog altijd niet veel wijzer. Het dossier bestaat mijns inziens uit twee delen. Het is moeilijk om concrete cijfers te noemen, maar de recente geschiedenis toont aan dat de lokale besturen – als de aantijgingen kloppen – 20 tot 30 miljoen euro missen. Het tweede deel zit in de uitstap. Die zou uiteraard heel anders worden geprijsd naargelang er verlies of winst is.

Ik begrijp uw visie, minister, maar ik ben ontgoocheld in uw antwoord. Ik had wat meer assertiviteit verwacht van de advocaat en belangenbehartiger van de lokale besturen. Ik vind dat het niet kan dat vertrouwelijke correspondentie tussen twee federale collega's uitlekt in de pers, dat we daar in de plenaire vergadering een debat over houden, dat u een brief schrijft aan de Federale Regering, en dat daar geen antwoord op komt. Hebt u elkaars telefoonnummer niet? Kunt u elkaar niet op een informele manier contacteren? Het moet toch mogelijk zijn om die rapporten in alle vertrouwelijkheid over te maken? Nu is de vertrouwelijkheid al grotendeels geschonden omdat het in de pers gekomen is.

Minister, u moet me eens vertellen hoe het komt dat de gemeenten dat rapport niet in handen krijgen. Ze hebben misschien wel tientallen miljoenen euro verloren – ik spreek in de voorwaardelijke wijs. Dat verlies staat in een rapport, maar de betrokkenen krijgen dat niet te zien. U hebt daar geen verantwoordelijkheid in. U beschikt wel over knowhow en expertise. U kunt met uw gezag als Vlaams minister bevoegd voor die gemeenten een keer op tafel slaan en dat rapport opeisen. De steden en gemeenten hebben het vandaag niet gemakkelijk. Velen moeten schrappen in hun investeringen, met alle gevolgen van dien.

We hebben vorige week nog vernomen dat de wegenwerkers steen en been klagen, dat er faillissementen op komst zijn, dat ze mensen zullen moeten afdanken. We zouden wat extra ademruimte kunnen hebben, maar iedereen blijft stilzitten. Ik vind dat zeer eigenaardig, ook vanwege de Federale Regering. De vertrouwelijke brieven zijn al een maand geleden gelekt, en het schrijven dateert al van maanden voordien. Er worden nu advocaten onder de arm genomen, maar het dossier vordert niet.

Minister, kunt u dit nog eens aankaarten bij de premier? U hebt ongetwijfeld goede contacten met hem. Kunt u ervoor zorgen dat we het rapport snel in handen krijgen?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik zit al vijf jaar in deze commissie. Het is duidelijk dat de gemeenten al die participaties moeten afbouwen en zich bezig moeten houden met hun corebusiness. Het is hier allemaal al gezegd. Ze kunnen in de toekomst beter niet meer in structuren stappen waarvan niemand weet wie aan het roer staat. De ondoorzichtigheid van die structuren is dermate dat geen enkele gemeente kan zeggen dat ze voor 100 procent weet hoe het ineenzit.

Toch moeten de lokale bestuurders over al die rapporten kunnen beschikken om de gepaste maatregelen te kunnen nemen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Verfaillie, ik begrijp dat u graag uithaalt naar de betrokken minister. Zeg eens wat we moeten doen. U staat dicht bij Di Rupo en Wathelot dan ik. *(Opmerkingen van de heren Willy Segers en Marius Meremans)*

U hebt wellicht goede contacten. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

Mag ik even? Ik heb u ook niet onderbroken.

Ik heb dit met de Vlaamse Regering besproken. De minister-president, minister Van den Bossche en ikzelf hebben een brief gestuurd. We hebben er een regeringszaak van gemaakt, en dan spreekt u van een gebrek aan assertiviteit. Uw goede vriend Wathélet heeft niet eens geantwoord.

Ik heb het gezegd in de plenaire vergadering, ik heb ook gebeld. Er is telefonisch toegezegd dat het rapport bezorgd zou worden. Daar is men op teruggekomen. Dat zijn de feiten en die kan ik alleen maar vaststellen. Als de federale overheid en de CREG blijven weigeren, kunnen er alleen nog juridische stappen worden gezet. Dat moeten de aandeelhouders doen, ze hebben reeds advies ingewonnen. Zij zijn belanghebbenden, zij lijden onder de financiële repercussies. Dit kan een impact hebben op de situatie van de intercommunales. Tot nu toe hadden ze een inkomensstroom, nu hebben ze het omgekeerde.

De regering en ikzelf hebben onze verantwoordelijkheid opgenomen. We hebben gedaan wat we moeten doen. Als de federale overheid zich nog niet verwaardigt te antwoorden, dan zij dat zo. Dat zegt veel.

Mijnheer Vanden Bussche, dit loopt al sinds 2001. Er is een decreet om de uitstap uit Electrabel te bewerkstelligen. Hier hebben de gemeenten de omgekeerde beweging gemaakt, ze willen hier uitstappen. Dat wordt nu gecontamineerd door de situatie. Het is normaal dat zij de onderhandelingen hebben opgeschort.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Dat heb ik ook gezegd in mijn inleiding. Er zijn twee kanten aan het dossier: de dividenden die we missen en de eventuele uitstap die veel minder waard is.

Minister, als ik u op enige manier gekwetst heb, dan wil ik mijn woorden terugtrekken. Ik vind het gewoon eigenaardig dat u, als advocaat van de steden en gemeenten, één maand na de feiten nog altijd even weinig weet. Waarvan akte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■